

DELAVSKA POLITIKA

IZHAJA TRIKRAT TEDENSKO: OB TORKIH, ČETRTHIH IN SOBOTAH

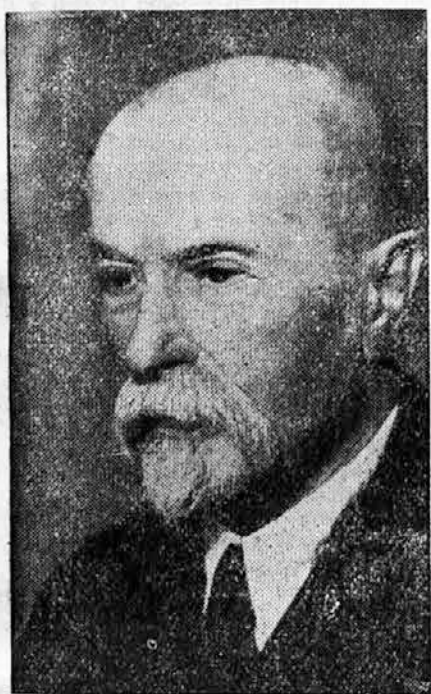
Naročnina v Jugoslaviji znaša mesečno Din 10.—, v tuzemstvu mesečno Din 15.—, Uredništvo in uprava Maribor, Ruška cesta 5. poštni predal 22. telefon 2326. Čekovni račun št. 14335. — Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo. — Ne frankirana pisma se ne sprejemajo. — Mali oglasni trgov. značaj, vsaka beseda Din 1.—, mali oglas, ki služi v socialne namene delavstvu in nameščencem, vsaka beseda Din 0.50

Štev. 29 • Maribor, sobota, dne 9. marca 1940 • Leto XV

Spomini na Masaryka

Dan 7. marec je rojstni dan prvega predsednika češkoslovaške republike dr. T. G. Masaryka. V ameriški zvezni državi so ta dan proglasili kot »dan Češkoslovaške«.

Posebno slavnostno so se spomnili Masarykove obletnice v Franciji, kjer

je v Parizu organiziral proslavo »Slovanski Institut«, pri čemur je govoril predsednik »Slovanskega Instituta« prof. Mazon, častno predsedstvo proslave pa je prevzel predsednik francoskega parlamenta g. Heriot. Za soboto so napovedale posebno veliko proslavo Masarykovega rojstnega dne pariške češke organizacije, pri kateri bosta govorila o Masaryku Slovák poslanik dr. Slavík, ki je zastopal Češkoslovaško republiko v Varšavi, msgr. dr. Šramek, bivši predsednik češke katoliške ljudske stranke in poslanik dr. Osusky.

Te dni je imel drugi predsednik republike dr. Beneš na oksfordski univerzi predavanje o Masaryku. Dr. Beneš je bil ob tej priliki imenovan za častnega doktorja oksfordske univerze.

Če bi so Masarykov rojstni dan vsako leto proslavljali in so to storili tudi letos v mejah možnosti.

Proglas Svetovne mirovne akcije (RUP)

Svetovna akcija za mir (RUP) je izdala pred kratkim obširno resolucijo, ki pravi med drugim: »Uresničenje miru ne smemo prepustiti vladam. Bodočega miru ne smejo delati diplomati za zeleno mizo, kjer se odloča o življenju narodov, ne da bi se jih za to vprašalo. Sklepanje miru mora biti stvar narodov in organizirano ljudsko gibanje ga mora uresničiti. Tudi bodoča mirovna konferenca mora biti zadeva narodov. Zmaga novega reda in mirnega sožitja narodov je mogočen krik bodočnosti človeštva.«

Socialistične žene v Beogradu

so priredile ženski dan.

Sekretariat socialističnih žen v Beogradu je priredil 30. ženski dan (kakor jih prirejajo socialistične žene v vseh državah v mesecu marcu). Govorila sta univerzitetni profesor dr. Dragiša Djurić in s. Milica Topalović. Pevski zbor dece društva »Bodočnost« je odpel par pesmi. Prireditelj je sijajno uspela.

Na zapadni fronti

so boji med izvidnicami. Nemci javljajo, da so po boju vjeli 16 Angležev.

Delavstvo hoče soodločati!

O parcelaciji ali neparcelaciji delavskih socialnih ustanov

Neprijatelji socialnega zavarovanja in druge socialnopolitične zakonodaje vrše silno propagando za razcepitev teh delavskih ustanov. Vsako zborovanje, vsaka anketa razpravlja o cepitvi teh ustanov. Če se spomnimo na ono, kar so leta propagirali pred sedanjo propagando za razdelitev socialnopolitičnih ustanov, se začudimo. Gotovo smo tudi mi za upravne in tehnične reforme, da bodo ustanove boljše vršile svoje socialne naloge, ne moremo pa biti za cepitev in oslabitev teh ustanov, ker se kot celota lažje upirajo reakciji in smoteno tudi več koristijo delavstvu, če se izpopolnijo.

Ob tej priliki opozarjamo na še nedavno strašno rentičenje delodajalskih organizacij zaradi »prevelikih« socialnih bremen, dalje opozarjamo na resolucijo in predloge, da se naj obrtni zakon izpremeni v nad 130 točkah, veči-

noma v poslabšanje delavskih in nameščenjskih pravic po tem zakonu. Na vse te zahteve in predloge se moramo spomniti, kadar čitamo propagando za parceliranje delavskih ustanov. Gospoda si namreč misli, kar se ni dalo doseči za celoto, to se bo dalo lažje doseči po razdeljenih ustanovah.

Dokler so bile delavske zbornice v rokah zastopnikov svobodnih strokovnih organizacij, so take načrte temeljito zavračale. Današnja zastopstva delavskih zbornic pa s to propagando se strinjajo, da si je naperjena proti interesom delavstva glede ustanov samih, kar ima namen olajšati podjetniško ofenzivo proti varstvu in zaščiti delavstva.

V delavskih zbornicah ne govori danes zastopstvo ogromne večine delavstva, ki ima svoje strokovne organiza-

cije v varstvo svojih interesov. Zato tam ni pravega razumevanja za delavske interese in ne presoje problemov, ki jih ima škodljiva propaganda za nadaljnji razvoj delavskega varstva.

Mislimo, da je v tem trenutku že potrebno, da tudi organizirano delavstvo dvigne svoj glas in pove, kar misli ne le na shodih, ampak tudi odgovornim oblastem.

v njegovih lastnih ustanovah, ima to delavstvo vsaj kot državljani pravico povedati svoje mnenje javno in opozoriti oblast, da to, kar se propagira in zaradi česar se propagira, ni delavsko mnenje in ne v delavskem interesu.

Najprej torej volitve v delavske ustanove, izvoljeni zastopniki delavstva pa naj potem odločajo o reorganizaciji delavskih ustanov.

Pogajanja za sklenitev premirja med Rusijo in Finsko?

Posredovanje Švedske.

V svetovnem listu so se razširile vesti, da je Švedska na pobudo Sovjetske Rusije prevzela vlogo posrednika v vojni med Sovjetsko Rusijo in Finsko. Rok za sklenitev premirja naj bi potekel v noči od 8. na 9. marca. Torej se bo te dni videlo, koliko je na teh vesteh resnice. Vesti o takih pogajanjih je težko kontrolirati, ker ako so pogajanja v teku, se vrše zaupno in je vse, kar se o pogajanjih govori in piše, zgolj ugibanje.

Finska vlada pravi, da je bila obveščena o nekih sovjetskih mirovniških predlogih, ki pa so dalekosežnejši od prvotnih zahtev Sovjetske Rusije, uradno pa, da takih predlogov še ni prejela.

Na sklenitvi miru na Finskem je interesirana tudi Nemčija, ker se nadeja, da bi konec vojne na Finskem omogočil izvajanje nemško-ruske trgovinske pogodbe in bodo Rusi v stanju pošiljati v Nemčijo zlasti petroleje.

Boji za Viipurski zaliv se nadaljujejo

Sovjetsko armadno poveljstvo mora pregrupirati čete.

Boji za posest Viipurija še niso zaključeni. Viipuri je sicer domala zavzet po sovjetskih četah, ki pa morejo praktično izkoristiti ta uspeh šele tedaj, ako zavzamejo tudi okolico mesta in zlasti Viipurski zaliv, ki tvori del Finskega zaliva.

Finski zaliv je še vedno zamrznjen in sovjetsko armadno poveljstvo poskuša z zavzetjem obalnih postojank zapadno od Viipurija razširiti svojo fronto v smeri proti Helsinkiju. Boji se vrše tudi za posamezne otoke v tem zalivu. Napadi preko zamrznjenega zaliva pa so zelo opasni, ker na ledu ni kritja in finsko obalno topništvo razbija ledeno površino z granatami. Mnogo sovjetskih odredkov, med njimi tudi tankovski odredi, so se pogrezili v morje, ker se jim je vdrl led.

Severnovzhodno od Ladoškega jezera so Finci uničili 34. sovjetsko tankovsko

divizijo. Ta divizija je obtičala v snegu in ledu, odrezana v pusti pokrajini. — Štab divizije je formiral iz tankov in ostalih oklopnih vozov trdnjavo v obliki elipse v preseku kakšnih 500 m in 1600 m v dolžino (tak način bojevanja so poznali že tudi Husiti). Finci te divizije niso napadali, dokler je niso izstradali, šele nato so se razvili boji, ki so vodili do uničenja divizije, kateri rusko armadno vodstvo ni moglo poslati pomoči razen z letali, kar pa je bilo mnogo premalo.

V splošnem ugotavlja tudi ruski armadni časopis »Krasnaja zvezda«, da se motorizirani odredi, zlasti pa tankovski odredi, niso obnesli v sedanji vojni, ako ni sodelovala pehota. Tanki vplivajo demoralizirajoče, toda ako je nasprotnik dovolj hraber, potem se mu posreči uničiti tanke s pomočjo topov, predno tanki dosežejo cilj.

Anglija za popolno blokado Nemčije

Tudi Amerika mora omejiti izvoz.

Po časopisnih vestih namerava Anglija v najkrajšem času izvesti popolno blokado Nemčije in zapreti vse prehode, kjer se prihaja v Nemčijo blago iz Amerike in drugih nevtralnih držav. — Zlasti budno zasleduje Anglija izvoz blaga iz Amerike v Nemčijo, ki se je v zadnjem času silno dvignil. Posebna angleška komisija je te dni prispela v Washington, ki bo, kakor se domneva,

podvzela korake, da Amerika omeji dobavljanje blaga Nemčiji.

Konferenca ameriških poslankov v Londonu

Ameriški delegat Sumner Welles je povabil ameriške poslanike v Norveški, Švedski in Danski na konferenco v Londonu, da prouči položaj tudi z njimi.

Pojačanje romunskega oboroževanja

Nemčija pa želi, da bi se romunska armada zmanjšala.

»Exchange Telegraph« poroča, da so se vodila v Parizu tajna romunsko-francoska pogajanja, ki so bila te dni z uspehom zaključena. Francija se je obvezala, da bo dobavila Romuniji bojna letala, strojnice, puške in druge vrste orožja ter različno strelivo. Neuradno se tudi potrjuje, da je Romunija pravkar prejela iz Anglije petdeset najmodernejših bombnikov. Nemčija pa je predlagala romunski vladi, da bi zmanjšala armado, da bi lažje dobavljala Nemčiji petroleje.

Nenapadalna pogodba med Rusijo in Romunijo

Molotov pride v Bukarešto?

Poroča se, da bodo v kratkem zaključena pogajanja za sklenitev nenapadalne pogodbe med Romunijo in Sovjetsko Rusijo in da bo prišel podpisati dogovor v Bukarešto sam Molotov. — Rusko poslanstvo v Bukarešti potrjuje vesti o predstojemem podpisu nenapadalne pogodbe z Romunijo, ne pa tudi o obisku Molotova v Bukarešti.

Švicarstvo budno čuva meje

Švicarska vlada je te dni, kakor smo že poročali, nenadoma odredila vpoklic 70.000 rezervistov, ker so se razširile govorice, da nameravajo Nemci po njenem ozemlju obiti Maginotovo utrdbeno linijo. Čim so švicarske oblasti zvedele, da se ob švicarsko-nemški meji zbirajo veliki oddelki nemške armade, so takoj odredile vse potrebne vojaške ukrepe v obrambo svojega ozemlja.

Med Francijo in Italijo so se pričela te dni trgovinska pogajanja, ki se vršijo v Parizu. — Italiji je mnogo do tega, da uredi razmerje s Francijo.

Med Madžarsko in Slovaško so se pričela te dni trgovinska pogajanja v Bratislavi.

9 milijonov švedskih kron je odobril parlament za oborožitev švedske armade.

Protnemške demonstracije v Ženevi. »Travail« poroča, da je v Ženevi prišlo do protinemških demonstracij, ki so se vršile pred novootvorjenim nemškim tujkoprometnim uradom. Policija je demonstrante takoj pregnala.

Strašna beda rudarskih in plavžarskih upokoјencev

— — — — —

Kdor zaide v kraje, kjer životarijo na rudarski in plavžarski vpokoјenci, predvsem pa starovpokoјenci, lahko opazi strašno bedo, v kateri se nahajajo ti nesrečneži. Pokoјnine, ki jih prejema, so tako malenkostne, da je popolnoma nemogoče, da bi se s temi sredstvi mogli preživljati. Tako n. pr. dobiva neka ženska, ki je bila zaposlena pri rudniku 26 let, leta 1923 pa vpokoјena, mesečno din 6.— pokoјnine in din 150 doklade, torej skupaj din 156. Od tega zneska mora plačati za borno podstrešno sobo din 80 najemnine. Ker je za vsako delo nesposobna, ji ostane za preživljanje din 76 na mesec. Vdova vpokoјenka pa dobiva še manj, t. j. din 116 vpokoјnine in doklade mesečno. — V slučaju, da živita še oba zakonca, dobi mož od din 156 do 160, žena pa din 112.50, torej skupaj 272.50. V tem pri-

meru jim ostane, če odštejemo din 80 do 100 najemnine, okrog 72 din vsak mesec za življenjske potrebščine, kurjavo itd. Takšne so pokoјnine starovpokoјencev. Položaj novovpokoјencev pa tudi ni mnogo boljši. Rudarji, ki so bili vpokoјeni predčasno oz. z nizkim številom zavarovalnih let, dobivajo mesečno od din 216 do 400 pokoјnine, ne prejema pa draginskih doklad za žene oz. rodbinske člane. Z ozirom na današnje draginje ne morejo shajati niti oni vpokoјenci, ki prejema najvišjo pokoјnino, ki znaša din 637.50, v kakšnih razmerah pa se nahajajo starovpokoјenci in oni, ki prejema najnižjo pokoјnino, pa si lahko mislimo, če primerjamo gornje številke s tržnimi cenami in izdatki za druge potrebščine. — — — — —

Angleški dominioni priznali češkoslovaški Narodni odbor

Izmenjava listin z dr. Benešem

Predsednik Češkoslovaškega Narodnega odbora v Parizu, bivši prezident dr. Edvard Beneš, je razen Franciji in Angliji javil ustanovitev Narodnega od-

ni odbor kot zastopnika češkoslovaškega naroda pri njihovih vladah, tako da bo lahko Narodni odbor na njihovem ozemlju ukrenil vse potrebno za rekonstitucijo češkoslovaške armade v Franciji. Uradi Južnoafriške Unije in Nove Zelandije so obljubili Narodnemu odboru vso potrebno podporo.

bora tudi vladam Južnoafriške Zveze in Nove Zelandije.

Visoki komisariji obeh dominijonov so vzeli sporočilo dr. Beneša na znanje ter odgovorili, da bodo smatrali Narod-

Volitve obratnih zaupnikov v državnih rudnikih v Srbiji

Dne 27. februarja t. l. so se vršile volitve delavskih zaupnikov v državnem rudniku Ravna reka, pri katerih je dobila rdeča lista ZRJ 617 glasov in 7 zaupnikov, bela lista Jugorasa pa 161 glasov in 2 zaupnika. Pri volitvah na državnem Senjskem rudniku pa je dobila lista ZRJ 274 glasov in 6 zaupnikov, lista Jugorasa 74 glasov in 1 zaupnika.

Zadnje vesti

Rooseveltov odposlanec Welles je prispel včeraj v Pariz in bil nato sprejet od predsednika republike in predsednika parlamenta Dailiera, nakar se je udeležil slavnostne večerje. 17 italijanskih ladij s premožem se vedno čaka na svojo usodo v angleških kontrolnih lukah. Štiri italijanske ladje pa so se naložene s premožem v Amsterdamu. Vrše se pogajanja med Italijo in Anglijo. Italija pravi, da so ti parniki zakasnili vsled leda na Renu, sicer bi bili pripluli iz Nizozemske pred proglasitvijo angleške prepovedi. Italijanski tisk piše zelo zmerno. — Mussolini je poslal Chamberlainu osebno pismo. V Florenci so dijaki poskušali demonstrirati proti Angliji.

Ruski general Blücher je prispel v Stockholm radi razgovorov za mir s Finsko. Istotam se je pojavil nemški tiskovni šef Ditrich, ki je prispel nenadoma z letalom.

Aretacije v Budimpešti. Madžarska policija je včeraj aretirala celo vrsto nacističnih pristašev, kar je zbudilo v Budimpešti splošno zadovoljstvo.

Donava zopet zamrznila. Iz Budimpešte poročajo, da je Donava vsled novega mraza postala zopet neplovna. — Prevoz petroleja in živeža po Donavi je še vedno nemogoč ter ni upati, da bi se do konca marca to stanje zboljšalo. Pač pa javljajo iz Beograda, da bo lokalni promet med Beogradom in Pančevom vzpostavljen te dni.

Bolgarsko sobranje je včeraj odobrilo dogovor med Bolgarijo in Sovjetsko Rusijo o trgovinskih in letalskih odnosih.

Kaj se godi v Protektoratu? Havas poroča iz Pariza, da so dobili sporočila o velikem premikanju nemških čet v Protektoratu Češke in Moravske in so vse šole zopet zasedene.

Doma in po svetu

Konsolidacija radikalov se nadaljuje. Šef radikalne stranke Aca Stanojević pride v Beograd, kjer se bodo nadaljevali razgovori o razčiščenju razmer med posameznimi skupinami radikalov. Vtis je bil prvotno, da sta stališči Cvetkovića in Stanojevića preveč različni, da bi prišlo do sporazuma, ker hoče ena skupina pozabiti drugo in obratno. Kakor pa vse kaže, uvidevajo strankarske osebnosti pod pritiskom drugih faktorjev, da je treba pogajanja med Cvetkovićem in Stanojevićem nadaljevati.

Dr. Maček proti teroristom. »Pravda« objavljala poziv dr. Mačka, v katerem najodločneje nastopa proti teroristom, ki se pojavljajo, češ, da teroristične akcije značijo nezrelost naroda. V pravi stvari — — — — —

Hrvati in delavsko socialno zavarovanje. Na seji inženjerske zbornice v Beogradu dne 3. t. m. je bil stavljen predlog za razdelitev socialnega zavarovanja. Ugotovljeno je, da so v času od 1. 1922 do 1. 1937 bili okrožni uradi v območju sedanje banovine Hrvatske pasivni za skupno 42.2 milijona dinarjev, okrožni uradi na področju ostalih banovin pa aktivni za 61 milijonov dinarjev. — Zakaj torej HSS zahteva parcelacijo SUZORA, je nerazumljivo. Nacionalizem je večkrat slep.

O potrebi revizije agrarne reforme je govoril minister za poljedelstvo dr. Čubrilović v Subotici; rekel je: »Dobil sem pooblastilo od ministrskega sveta, da izvršim revizijo agrarnega maksimuma in supermaksimuma. V Vojvodini je 30.000 kmečkih ljudi, ki nimajo lastne strehe in 20.000 brez pedit lastne zemlje. Jaz sem razdelil 35.000 jutrov zemlje v Pančevskem rtu, 10.000 v Metohiji (Črna gora) in 1000 pri Novem Sadu. Zbog tega trde, da sem boljševik.«

Povišan carinski ažijski. Carina se plačuje v zlatih dinarjih. Nekoč je bil zlat dinar enak 10 dinarjem v papirju. Postopoma se je vrednost zlatega dinarja napram papirnatomu dinarju dvigala in sicer v zvezi z znižanjem tečaja na mednarodnih borzah. Od 5. marca dalje je ponovno povišana vrednost zlatega dinarja od dosedanjih din 13 na din 14. Pred dvema meseci pa je bila vrednost zlata zaloge Narodne banke na novo ocenjena in cena zlatu, ki je stalo poprej kilogram preko 60.000 dinarjev, znižana na nekaj nad 30.000 dinarjev. Zato se gospodarski krogi vprašujejo, čemu to povišanje carinskega ažijsa, ki bo neminovno vplivalo na cene uvoženega blaga.

Smrtna nesreča rudarja. Podružnica ZRJ v Ravni reki nam poroča, da se je na dan volitev smrtno ponesrečil v rudniku s. Milavec Ivan, ki zapušača ženo in tri nepreskrbljene otroke. Istočasno se je težko ponesrečil tudi Vukašin Mili. Ponesrečeni je bil agilen član podružnice ZRJ, tako tudi drugi, ki je doma iz Dalmacije.

Beograjski »Napred« razmotriva o federativni ureditvi države in pravi, kakor v drugih državah tudi pri nas senat za federacijo ni potreben.

300 milijonov funtov šterlingov vojnega posojila je razpisala angleška vlada. Vojno posojilo se bo obrestovalo po 3 odst.

Norveške protiletalske baterije bodo streljale na vsako tuje letalo, ki se bo pojavilo nad norveškim ozemljem. Vlada je izdala ta ukrep v zaščito svoje nevtralnosti.

Amerikanski državnik Welles Sumner, ki se nahaja sedaj v Parizu, se bo sestal s poljskimi državniki.

Bolničarji in strežno osebje zagrebskih bolnišnic, včlanjeni v svoji poklicni organizaciji, je imelo v nedeljo, dne 3. t. m. svoje zborovanje v zagrebski Delavski zbornici glede novega službenega pravilnika, ki jim priznava povišanje prejemkov za 200 in več odstotkov. Ravnateljstvo Zakladne bolnice je izdelalo in sprejelo, a banska uprava je odobrila novi pravilnik, po katerem bodo prejemali bolničari od 1100 din mesečno (doslej le 350). Poleg te plače bodo imele še prosto stanovanje in hrano, a oni, ki stanujejo izven bolnišnice na račun stanarine 150 din mesečno. Bolničarke bodo prejemale 950 (prej 250 din) mesečno, nevalificirani bolničari 850 (prej 275), pomožno osebje 750, hišniki 715 in hlapi 640. Profesionalisti, ki so nameščeni v bolnišnicah, kakor n. pr. kurjači, mizarji in peki pa 1200, medtem ko so dozdaj imeli le 450 din mesečno. Sindikat bolniškega osebja si bo prizadeval, da se ta pravilnik prizna tudi za vse ostale bolnišnice v banovini Hrvatski. Privoščimo jim to zboljšanje, ker je bilo strežno osebje po bolnišnicah v primeri s svojo težko službo slabo plačano.

Še za 200 milijonov lir našega premožja pojde v Italijo. Do konca maja bomo izvozili v Italijo 20.000 vagonov premožja iz Trbovelj. Sedaj pa bo italijanska vlada naročila premožja še za 200 milijonov lir.

Skale so padle na železniško progo med Trbovljami in Zagorjem. Sreča v nesreči je, da niso ubile obojdnika Arnta, ker bi sicer najbrž prišlo tudi do večje železniške nesreče.

Kaj takega se pa ne primeri vsak dan. — Na Dolu pri Sv. Križu pri Zagorju je neka kmetica imela silno težaven porod. Čim je bilo dete rojeno, so ga brž odnesli v dolino h krstu. Porodnica pa se je med tem še kar naprej zvižala v bolečinah in pri njej je ostala samo sosedica, ki jo je tolažila, da bo že bolje. V resnici pa je par ur po prvem otroku porodila še drugega otroka in srečni botri niso bili malo presenečeni, ko so prišli nazaj in našli pri-rastek.

Delavci »Jugočelika« v Zenici so dobili 13.5 odst. povišanje mezd kot rudarji državnih rudnikov in razen tega oženjeni še stanovanjsko doklado po din 180.— mesečno.

Polijski agent Marko Marković, ki je bil obtožen, da je ubil ravnatelja Prizada dr. Eda Markovića, je bil obsojen na 2 leti strogega zapor.

Združjenje dajalcev krvi se ustanavlja v Beogradu, v obrambo njih interesov. Znamenje časa.

V madžarskem parlamentu so včeraj odvzeli imuniteto narodnosocialističnemu poslanca Gruberju ter ga nato izročili sodišču, da postopa proti njemu radi znanih izgrediv, ki jih je Gruber svojočasno organiziral s svojimi pristaji v Budimpešti.

Bivši avstrijski krščansko-socialni minister, general Vaugin, bo prišel pred sodišče, kot poroča »Exchange Telegraph«. Vaugin se nahaja v zaporu že od anšlusa naprej. Obtožujejo ga raznih manipulacij pri železnici.

Največji parnik na svetu, 85.000 tonski angleški potniški parnik »Queen Elisabeth« je prispel v New York, kamor so ga prepeljali iz Anglije, ker je takega kolosa težko zavarovati pred bombardiranjem iz letal.

Petrolejska ležišča na Portugalskem so odkrili v kraju Torres Vedras.

Vžigalice na nakaznice so uvedli na Japon-skem.

Nemške oblasti v Krakovu so sklenile prekrstiti vse mestne ulice, ki se bodo odslej imenovale po znanih Nemcih.

Na Kavkazu je že pomlad. Na jugu Sovjetske Unije je že prišla pomlad in na Kavkazu je 18 stopinj topline.

Angleška policija je odkrila tajno tiskarno irskih teroristov, kjer je našla tudi razno orožje in aretirala tri osebe.

Zane Grey:

Mož iz gozda

Nikakor se ni čutil osramočen, bil je prav tako hladen in nič v zadregi, jasnega pogleda in ravno-dušen, kot tisti dan, ko se je Helen tako zelo dopadel njegov topel, mlad obraz in prodirajoči pogled.

»Teksas! Vi dečki od ročaja teksaške ponve, imate vedno polna usta o vašem Teksasu. Še nikdar nisem videl, da bi dečki iz Teksasa nadkrilili druge ljudi, — recimo ljudi iz Missourija«, je odvrnil Al čemerno.

Carmichael je skromno molčal, še naprej in se izogibal, da bi bil pogledal dekleti.

»Ho, mislim, najbolje bo, ako Vas bomo klicali Las Vegas«, je nadaljeval živinorejec. »Ali niste rekli, da Vas je moja nečakinja napotila k meni na delo?« Carmichael je bil sedaj v zadregi.

»No, bos*, res je, imam zelo slab spomin... Rekel sem samo —«.

»Le nikar mi ne govorite o tem. Jaz nikakor nisem tako slabega spomina«, je odvrnil Al, oponašajoč zategnjeno izgovorjavo cowboya. »Rekli ste mi, da bo moja nečakinja založila za Vas dobro besedo.«

V tem hipu se je Carmichael na skrivaj ozrl na Bo; posledica je bila, da je sedaj zgubil še zadnjo trohico poguma. Bo je delala tak obraz, da ni izključeno, da je na podlagi tega prišel do čisto drugih zaključkov, kot pa bi bila hotela, ako bi se bila mogla videti samo sebe, kajti Helen je opazila kot da sta ga obšla zaprepaščenje in strah; Bojine oči so bile

79

na široko odprte in svetle, na vsakem licu se ji je prikazal rdeč madež, ki je postajal vedno večji, čim jačjo se je čutila spricho zadrege mladega cowboya.

»Dobro, torej ni bilo tako?«, je vprašal Al.

Mežikajoč pogled starega živinorejca je splaval od cowboya k ostalim ljudem njegovega spremstva in Helen je sklepala iz tega, da se norčujejo na račun Carmichaela.

»Da, sir, tako je bilo«, je odvrnil cowboy nenadoma.

»Aha! Dobro, to je čisto podobno moji nečakinji. Sedaj le glejte, da bo založila dobro besedo za Vas.«

Charmichael in Bo sta se spogledala. Njuni pogledi so bili nekaj prav posebnega, začudeni in plašni. Bo je povesila oči. Cowboy pa je očividno pozabil, kaj se je zahtevalo od njega.

Helen je položila roko na ramo staremu živinorejcu.

»Stric, vsemu temu sem kriva jaz«, je rekla. »Ko je vlak obstal v Las Vegas, nas je ta mladi mož zagledal pri odprtem oknu vagona. Najbrž je domneval, da sva dekleti brez spremstva in z domotožjem v srcu, ki sta se zgubili na prijem zapadu. Kajti ogovoril je naju, — lepo in prijazno. Vedel je za tebe, in naju vprašal, ako bi mu lahko povedale, ako bi ga ti hotel vzeti v službo, seveda sem si mislila, da sprašuje kar tako za kratek čas. In jaz sem mu rekla, samo da bi dražila Bo —, da bo prav gotovo založila zanj dobro besedo...«

»Haha! Tako je torej«, je odvrnil Al, in se obrnil nasmejan k Bo. »Ho, obdržal sem bil tega Las Vegasa na podlagi njegovih navedb. Z besedo na dan, ako nočeš, da bo zgubil službo.«

Bo ni razumela, da jo stric vleče, kajti z resnimi

darle razumela. »On — je bil prvi človek — tu na pogledi je motrila cowboya; nekaj pa je bila ven-zapadu, — ki je prijazno govoril z nama«, je rekla, zroč stricu v obraz.

»Ho, to je pa res dobra beseda, vendar ne zadostuje«, je odvrnil Al.

Iz skupine jezdecev se je začul pritajen smeh. Carmichael se je prestopal z ene noge na drugo.

»Izgleda mi — da zna dobro jezditi«, je trdila Bo na slepo srečo.

»Najbolji jezdec, kar sem jih bil kdaj videl«, je pritrdil Al v šali.

»In — streljati zna tudi?«, je dodala Bo v dobri nadeji.

»Bo, pištolo nosi globoko obešeno, kot Wilson in vsi ti junaki revolverja iz Teksasa. — To baš ne utegne biti najboljšje spričevalo zanj.«

»Potem — hočem jaz jamčiti zanj«, je rekla Bo s poudarkom.

»S tem je stvar v redu.« Auchincloss se je obrnil h cowboju. »Las Vegas, Vi ste nam sicer tuj; toda ostanite pri meni in nadejam se, da nas ne boste razočarali.«

Auchinclossov glas, ki je zgubil šaljivi prizvok in se zresnil, je razodeval Helen, ki ji ni ničesar ušlo, da čuti stari živinorejec potrebo po novih, zanesljivih spremljevalcih in da groze kritični dnevi.

Carmichael je stal pred Bo, s sombrerom v rokah, ki ga je neprestano vrtil in obračal, očividno je imel pripravljeno celo ploho besed, ki mu niso hotele z jezika. Dekle je izgledalo zelo mlado in ljubko s svojimi pordečelimi lici in svetlimi očmi. — Helen je videla v tem njunem položaju mnogo več kot pa samo nemo govorico dveh ljudi v zadregi.

* bos = gospodar

Iz naših krajev

CELJE

Skandalozna prodaja bencina. Naš dober naročnik nam je poslal dopis, v katerem sporoča, da si je pred dnevi nabavil iz črpalke, katera je nameščena nasproti celjskemu kolodvoru 15 litrov ter dragocene tekočine za svoj potniški avto. Naprava sama je pa pri črpanju iz rezervoarja potegnila samo 14 litrov bencina namesto 15 litrov. Ali je ta črpalka pokvarjena, bo ugotovila zato poslana komisija iz Zagreba. Na tej črpalci se dnevno prodaja okoli 10.000 litrov bencina. Ker pa merila naprava daje pri vsakih 5 litrov bencina pol litra premalo, se je na ta način prihranilo dnevno okrog 1000 litrov bencina, kar znaša lepo vsoto okrog 8000 din. Kam se je ta bencin nadalje prodal in po kakšni ceni, bodo ugotovili merodajni činitelji. Tukaj smo osebno prikrajšani mi trgovski zastopniki in potniki, kateri že itak komaj živitarimo, a poleg tega pa doplačamo še pri bencinu, vsled slabih merilnih naprav. Na vsak način bomo zahtevali povrnitev nastale škode, ker nečemo, da bodo ljudje na naš račun bogatejši. Ta inerentna naprava je najbrž že dolgo let dajala manj bencina kakor si ga pa plačal. Zahtevamo torej, da se zadeva strogo preišče in krivce eksperimentalno kaznuje. Za mere pač odgovarja gospodar, ki jih uporablja.

Nepotrjena prodaja hiše. V kolikor je ugotovljeno, prodaja vile g. dr. Novčana tovarnarju Westnu ni potrjena. Torej so se klofute, katere so se na ta račun delile v kavarni med gg. advokati, bile odveč. V kolikor nam je znano, zahtevajo prizadeti advokati precejšnjo odškodnino. Komu bo sodišče to odškodnino, ki gre v tisočake, prisodilo, bo pokazala prihodnja razprava, katera bo 15. t. m. Mi se samo čudimo, da je g. dr. Novčan kot zaveden nacionalist bil v stanju prodati hišo Westnu.

KRANJ

Komedijo »Fau« vprizori »Vzajemnost« v nedeljo, dne 10. marca s pričetkom točno ob 16. uri. Delavci, ne zamudite te prireditve!

I. Gorenjski motoklub v Kranju sklicuje v nedeljo, dne 10. marca ob 10. uri sestanek na »Stari pošti« za vse motocikliste in avtomobiliste, na katerem se bo obravnavala nova uredba tekočih goriv.

»Narodna čitalnica« vprizori v sredo, dne 13. marca ob pol 9. uri v »Narodnem domu« Cankarjevo komedijo: »Za narodov blagor«. Predvidoma bo ponovitev te komedije naslednjo nedeljo, kar bo še razglašeno z lepaki. Priporočamo delavcem, da posetijo to predstavo.

Gasilska župa v Kranju je razrešila novoizvoljeno upravo gasilske čete v Dupljah. Dne 11. februarja se je vršil občni zbor gasilske čete v Dupljah, na katerem je bila nova uprava v smislu društvenih pravil izvoljena z veliko večino glasov. Gasilska župa, namesto, da bi novoizvoljeno upravo potrdila, jo je z dekretom razrešila brez navedbe razlogov ter imenovala začasno upravo, ki pri večini članstva ne uživa zaupanja. Razrešena uprava se je proti nezakonitemu postopanju gasilske župe pritožila na okrajno načelstvo in na Gasilsko zajednico dravske banovine v Ljubljani. — Gasilska četa v Dupljah si je pred dvema leti zgradila nov gasilski dom, ki služi svojemu namenu, obenem pa tudi prosveti, kajti poprej je bilo vsako kulturno delovanje v tej vasi onemogočeno, ker ni bilo primerne dvorane in odra za kulturne prireditve. Da se je splošna želja vaščanov uresničila in zgradil gasilski dom, ki je bil nujno potreben, je velika zasluga ravno članov razrešene uprave. Zato je razumljivo, da je vsled te razrešitve završalo, ne samo med večino članstva, temveč tudi med večino vaščanov.

Vsakovrstne obleke in blago za obleke v veliki izbiri priporoča znana trgovina pri ALBINU JAZBECU V KRANJU.

SEVNICA OB SAVI

Zgradite pešpot za prehod v Šmarje. Ker je v načrtu, da se bo zgradila pešpot, ki bo vodila v Šmarje, bi bilo železi, da bi čim prej nadaljevali z delom, ki ga je zima prekinila. Zasila pot, ki so se je do sedaj posluževali pešci, ne odgovarja več svojemu namenu, ker je zemlja že izgubila snežno odejo in hodijo sedaj kar čez travnik, kjer je silna brozga in se ljudje upravičeno zgražajo nad tem nedostatom, vrhu tega pa se dela škoda, ker hodijo po travniku in njivi, da se izognejo blatni. Koliko časa bo to dopuščal prizadeti posestnik je seveda vprašanje, zato bi bilo železi, da v poštev prihajajoči forumi ukrenejo vse potrebno, da se bo z gradbenimi deli te steze čimprej nadaljevalo. Iz varnostnih ozirov pa je nujno potrebno, da se pod mostom namesti svetilko in pa opozorilo proti onesnaženju tega prehoda.

ČRNA PRI PREVALJAH

Voltve v Bratovsko skladišče. Spet stojimo pred volitvami delegatov v Bratovsko skladišče, katere se bodo vršile v nedeljo, dne 10. t. m. Postopek volitve bo enak kot je bil pri volitvah obratnih zaupnikov. Nič oklevanja! Vsi na volitve! Poverite glasove tistim, v katere imate največ zaupanja!

STUDENCI PRI MARIBORU

Opozorjamo na važno predavanje, ki se bo vršilo danes, v petek, 8. t. m. s pričetkom ob 7. uri v dvorani gostilne Grmek. Govorili bodo ss. dr. Reisman, Petijan in Eržen. Pridite vsi!

TEZNO PRI MARIBORU

Občni zbor Delavskega kulturnega društva »Vzajemnost« se bo vršil v nedeljo, dne 10. marca s pričetkom ob 9. uri dopoldne v gostilni Felč.

LJUBLJANA

Zvišanje plač monopolnim delavcem. Pod tem naslovom je poročala »Delavska Politika« od 28. februarja t. l., da se je konference v Nišu udeležila tudi delegacija Zveze monopolnih delavcev iz Ljubljane. Da ne bo nespornost, tem potom popravljamo, da je bil na tej konferenci zastopan le »Jugorasa« in »Zveza združenih delavcev« iz Ljubljane. Ker je bila konferenca sklicana s strani »Jugorasa«, nismo imeli mi tam ničesar iskati, sicer je pa bila naša »Zveza monopolnih delavcev« obveščena že dne 19. februarja t. l. s strani Uprave monopolov o povišanju plač za 10 odst. stalnim in nestalnim delavcem od 5 do 25 odst. (plače so od 16 din dalje), torej že pet dni prej, kot pa se je vršila konferenca. — Kar pa se tiče »pravilnika o radu«, smo pa dostavili naše pripombe naravnost Monopolni upravi in sicer iz vseh podružnic enake predloge in to: glede priznanja vseh let službe; avtomatične stalnosti; daljšega letnega odmora; plačanja celega tedna v slučaju bolezni s strani podjetja — ne pa samo 3 dni in še več sličnih predlogov. — Sicer smo pa tudi mnenja, da se naj take konference vršijo v Beogradu, da delegati lahko takoj po izvršeni konferenci posetijo merodajne faktorije. — Podružnica Saveza monopolnih delavcev Jugoslavije, Ljubljana.

Nova »Vzajemnost« v Ljubljani. Dne 25. februarja t. l. se je vršil ustanovni občni zbor »Vzajemnosti« v Šiški. Prisotnih je bilo 59 sodelavcev in sodelugov. Svoje zastopnike so poslale tudi okoliške »Vzajemnosti«, razen Tacna iz-

pod Šmarne gore. Vršil se je po običajnem dnevnem redu. V odbor so bili izvoljeni sodrugi: predsednik Korošec Blaž, podpredsednik Žerjal Anton, tajnik Zlatnar Mirko, namestnica tajnika Zlata Vaštetova, blagajničarka Zinka Bizovičar, namestnik blagajničarke Fabjan Gregor; odborniki: Hodošek Jože, Kastrin Vida, Sancin Ivan, Kastrin Danica, Runko Zvonimir, Zlatnar Ida ter nadzorstvo: Mravlje Teodor, Žganjar Srečko, Urbanija Jernej. — Ustanovljeni so bili tudi odseki: dramski, pevski, šahovski in prireditveni. Izkazalo se je, da je volje do dela na pretek, saj se je vipsalo do obdobja zboru 45 članov, od katerih je nad tri deset že aktivnih. Pripomniti je treba, da je dramski odsek že prej deloval, saj je že pred božičem pripravil prosvetni večer, ki je moralno lepo uspel. Začetek je dober in upati je, da bo novoustanovljena šišenska »Vzajemnost« z močmi, ki jih ima, izpolnila vse naloge delavskega kulturnega društva in znala zbrati okoli sebe vse zavedne pripadnike socialističnega pokreta ter prebudila nezavedne in mlade. »Vzajemnost« bo dostojno nadaljevala delo nekdanje »Svobode«, da bo v Šiški delavska zastava še močnejše zavihrala kot nekdanj. Ob tej priliki pozivamo vse, ki še niso v naših vrstah in jim je kaj do tega, da dobi delavstvo v Šiški svoje kulturno žarišče, da pristopijo in pomagajo dvigniti delavsko kulturno organizacijo v Šiški na višino, kakor ji po njeni vlogi v delavskem pokretu pripada. S to ustanovitvijo je delavska trdnjava v Šiški obnovljena.

MARIBOR

Opeko bodo zopet izvažali. Že lansko poletje je nastalo v Mariboru veliko pomanjkanje opeke, ker so tukajšnji opekarniki prodali vso zalogo za utrjevalna dela Nemčiji. Ta teden pa so zopet prišli v Maribor podjetniki z Dunaja, da nakupijo opeko za mestne stavbe, ker morajo v Ostmari oddajati opekarnice ves izdelek za državno obrambo. Vendar to pot Dunajčani v Mariboru vsaj zaenkrat še niso sklenili nobenih kupčij, ampak so se odpravili naprej v Zagreb, češ da dobe tam, kljub večjim prevoznim stroškom, opeko cenejšo kot v Mariboru. Dunajčani so pravili, da kupujejo našo opeko še tudi dalje na jugu, v Vinkovcih in še južnejših krajih, pa jo dobe še vedno ceneje, kakor v bivši Avstriji, ker so tam zlasti medze delavcev mnogo višje. Za mariborske razmere je značilna razlika pri prodajni ceni napram Zagrebu, ko vendar tudi tukaj plačujejo delavce v opekarnah komaj z minimalno mezdno in ceneje gotovo tudi v zagrebških opekarnah ne delajo. Vsled tega mora znašati tukajšnji dobiček podjetnikov več, ali pa so njihove tovarne že tako zastarele, da počasneje delajo in rabijo vsled tega precej več delavcev.

Protestna zborovanja prireajo te dni občani košaške občine. Zborovanja vodi župan g. Kirar, kot govornik pa nastopa tudi šentpeterski župnik g. Zaler, ki je minulo nedeljo na shodu v St. Petru bajde dejal, da je na mariborskem magistratu gospoda, ki nima nobenega razumevanja za podeželje in ubogo viničarsko občino Košaki. »Slovenec« tega ni objavil.

Mestna podjetja so te dni pozvala stanovalce v neki mestni hiši v Delavski ulici, da morajo poravnati stroške za novo školjko, ki so jo morali namestiti v stranišču, ker je stara školjka bila pokvarjena oz. je vsled mraza počila. Ker morajo za taka popravila v privatnih stanovanjih poravnati vse stroške hišni lastniki, bi bilo vsekakor pričakovati, da tudi mestna podjetja ne prevale teh stroškov na najemnike. Opozorjamo na naredbo, ki prepo-veduje zvišanje najemnin. Tudi ta zahteva bi se lahko smatrala za indirektno zvišanje najemnine, zlasti, ker mestna podjetja grozijo s takojšnjo odpovedjo, če bi se prizadeti najemniki s tem ne strinjali.

Nabavljalna zadruga pridno regoli. Vinograd na Meljskem hribu, ki ga je Nabavljalna zadruga kupila pred leti od Mestne hranišnice, svoj čas last stavbenika Glaserja, dobiva polagoma novo lice, ker ga zadruga državnih namestencev vsako leto lep kos na novo zregoli in zasaди z najboljimi ameriškimi vrstami. Lani pa je kupila zadruga še lepo vinogradno posestvo v Peklu poleg veleposestnika Janžekoviča od mesarja Fregolija, ki ima tudi lepo sončno lego in letos kljub snegu tudi ta vinograd s kaznjenci regolijo naprej. Na ta način bo lahko zadruga v svoji gostilni na Rotovškem trgu kmalu točila svoje vino.

Pripravljalni odbor društva »Parski fond« se je ustanovil v delavnici državne železnice v Mariboru. Društvena pravila so bila predložena hanski upravi v odobritev. Namen društva je predvsem podpirati tuberkulozne železniške delavce in one okrevajoče železničarje, ki so že izčrpali boleznino pri bolniški blagajni. Društvo ima že več članov, ki bodo vplačevali vsak mesec po din 1, poleg tega pa se bodo v društveno blagajno stekale pare, ki jih uprava delavnice ob izplačilu posameznikom ne more izplačati.

Obrtno gibanje. V teku meseca februarja je bilo izdanih 8 novih, črtanih pa 18 obrtnih pravic.

Poštni uslužbenci in njih svojci bodo po odloku ministra pošte in telegrafa odslej plačevali le polovično takso za radio.

Komanda artilerijske podoficirske šole v Čupriji razglašala, da sprejme v tekočem letu do 1. aprila gojence v artilerijsko podoficirsko šolo v starosti od 18 do 21 let. Natančnejši sprejemni pogoji so interesentom na vlogi v mestnem vojaškem uradu Maribor, Slomškov trg 11, med uradnim časom.

TRBOVLJE

V BOJU PROTI ŠTIRIM NASPROTNIKOM JE ZMAGALA LISTA ZVEZE RUDARJEV JUGOSLAVIJE

Za rudarske zaupnike se je vršil v Trbovljah hud boj. Proti listi »Zveze rudarjev Jugoslavije« so šli v boj štirje nasprotniki, med njimi tudi prijatelji in zagovorniki enotnosti delavstva s posebno listo. Kljub temu in zmedam, ki so zavladale v revirjih po lanskem nesrečni stavki pa je dobila lista »Zveze rudarjev Jugoslavije« relativno večino, kakor sledi: Lista »Zveze rudarjev Jugoslavije« 664 glasov in 5 zaupnikov, levi 547 glasov in 5 zaupnikov, krščanski socialci 467 glasov in 4 zaupnike, Narodna strokovna zveza 118 glasov in 1 zaupnika, Jugorasa 161 glasov in 1 zaupnika.

Tako bi se utegnili razdeliti delavski glasovi tudi ob priliki kakšnih drugih volitev. Tisti, ki si za volitve obetajo čudeže, so slabi računarji. Daleč je še do delavske zavednosti. Zaenkrat prevladuje demagogija in nezavednost. Ako je te nezavednosti toliko med delavstvom, koliko jo je še le po drugod. Čaka nas še težko delo.

HRASTNIK

Zahvala. Ob priliki nenadne izgube mojega ljubljanskega moža in srčno dobrega očeta, se zahvaljujem vsem, ki so z menoj čustvovali, njemu pa lajšali trpljenje, predvsem vodstvu steklarne, organizaciji SDSJ in vsemu ostalemu delavstvu za podarjeno pomoč, zdravniku g. dr. Vidmarju za njegovo požrtvovalnost, pevcem »Vzajemnosti II« in godbi steklarjev ter vsem ostalim prijateljem in znancem za udeležbo pri pogrebu, nadalje vsem darovalcem vencev in cvetja. Vsem še enkrat tisočera hvala! — Žalujoca žena Neža Martini in otroci ter ostalo sorodstvo.

SLOVENJGRADEC

Predavanje o socialni zaščiti. V nedeljo, dne 10. marca t. l. se bo vršilo s pričetkom ob 9. uri dopoldne v lokalih »Narodnega doma« predavanje o socialni zaščiti, pomenu strokovne organizacije itd. Predavala bosta ss. dr. Reisman in Jelen Adol iz Maribora. Delavci in delavke udeležite se tega važnega predavanja v čim večjem številu!

VELENJE

Draginjski val je v našem kraju najhujše prizadel nas rudarske upokojujence, ki živimo v najbolj bednih razmerah. Koliko časa bomo se morali čakati na povišanje pokojnine ali draginjske doklade, ki bi nam po pravih pripadala? Vedno znova se ponavlja, da Bratovska skladišnica nima potrebnih sredstev na razpolago. Mi upokojujenci seveda tega nismo krivi, saj smo plačevali dolgo vrsto let prispevke v zlati valuti in prispevali mnogo več, kakor prejemo sedaj staroupokojujenci pokojnine, ki znašajo od 6 do 8 din, draginjske doklade pa od 100 do 150 din, pa tudi novoupokojujenci ne dobivajo mnogo več. Ta borna pokojnina ne zadošča niti za najnujnejšo prehrano, kaj šele, da bi zamogli iz tega kriti stroške za najemnino, kurjavo, obleko itd. Saleško Bratovska skladišnica je imela za časa, ko je bil lastnik velenjskega rudnika še pokojni Lapp, polno kritje in tudi primerne rezerve. Spominjam se, da smo dobili rudarji prvi udarec leta 1906, ko se je pod pritiskom Rudarskega urada v Celju in Rudarskega glavarstva v Celovcu osnovalo Združeno spodnjaštarsko Bratovsko skladišnico, kateri so priključili 10 malih pasivnih rudnikov. Že takrat so nekateri zahtevali, da bi se naj te rudnike priključilo Trboveljski, ki bi mnogo lažje prenesla to breme, ker je imela tudi mnogo več rudarjev zaposlenih. Ko je Bratovska skladišnica končno zopet zbrala potrebno kritje, je prišlo do spremembe pravil in uvedbe triletnih karentnih dobe. Najhujši udarec pa je prišel v vojni dobi, ko so kar s cesarsko naredbo odredili, da morajo Bratovske skladišnice odstopiti večino kapitala za vojno posojilo, tako, da jim je ostalo na razpolago le toliko sredstev, kolikor so jih nujno potrebovali za tekoče poslovanje. Vsi napori, da se to prepreči, so bili zaman. Pri državnih rudnikih se je izvajal še hujši pritisk, kakor na lastnike privatnih rudnikov. Po polomu je sledila zamenjava krone za dinarje 4:1, kar je zopet pomenilo hudo udarec za Bratovske skladišnice. Januarja meseca leta 1925 je nato izšel pravilnik, ki bi bil lahko prinesel nekaj koristi, če bi bili merodajni gospodje istočasno preskrbeli tudi za kapitalno kritje, nakar pa se ni oziralo, da je bilo jasno, da je potrebno za večje izdatke tudi več dohodkov. Država, ki je dobila odškodnino z reparacijami, bi bila morala priskočiti na pomoč in sanirati pasivne Bratovske skladišnice. K temu bi bila lahko tudi prisilila rudarska podjetja, ki so imela že takrat ogromne dobičke. Namesto tega so merodajni gospodje rajši še trikrat spremenili pravila Bratovske skladišnice in vsakokrat odtrgali nekaj pokojnine ubogim rudarstvom in plavžarskim upokojujencem. Z znižanjem pokojnin in s podaljšanjem službene dobe od 25 na 40 let so hoteli pri nas sanirati pasivne Bratovske skladišnice, dočim je na pr. bivša češkoslovaška vlada v to svrhu žrtvovala milijone in milijone Kč. Baš rudarski upokojujenci, ki smo garali 20 do 40 let pod zemljo in vsaki dan zrlj smrti v obraz, ko smo kopali črni diament za družbo, pač ne zaslužimo, da se z nami tako postopa.

Rudarji, oklenite se svoje razredne organizacije ZRJ, da si boste zboljšali svoj položaj in vam ne bo treba živeti v tako bednih razmerah, kakor moramo mi ubogi upokojujenci. — Upokojujenci rudar.

Ste poravnali naročnino?

Ha!o! Ha!o!

Kupujte, dokler še imamo veliko zalogo češkega in angleškega blaga po znanih nizkih in še starih cenah za damske in moške obleke, plašče, kostume, hubertuse, oficirske, financerske in železničarske uniforme itd.

Krojaške potrebščine!

Velika odprodaja ostankov!

Češki magazin, Maribor
pri glavni policiji

Obisk Rooseveltovega poslanca v Evropi

Amerika hoče dobiti realno podlago za svojo evropsko politiko.

Rooseveltov odposlanec Welles je prišel v Evropo, da prouči evropske gospodarske razmere. Amerika želi vedeti, kakšen je ta položaj in kakšen utegne biti po vojni. Ni pa obenem brez pomena tudi ideološko in psihološko razpoloženje, ki utegne vplivati na potek vojne in tudi dobo po vojni. Vojna lahko traja dolgo, da uniči vse materialne dobrine in oškoduje kulturne, lahko pa vede, zlasti, če se razširi v totalitarno vojno, v kritično splošno desorganizacijo in demoralizacijo. Zakaj nobena vojna ne sadi vijolice, ampak vsaka le osat in koprive.

Welles v Berlinu ni naletel na pripravljenost za mir ali popustljivost. Tako pravijo vsaj poročila o tem obisku. Ameriški tisk je naravnost nezadovoljen z izjavo Ribbentropa, češ, da je Amerika zadovoljna, če vlada na morju Velika Britanija, ne pa če bi vlada Nemčija.

Iz Basla v Švici poročajo, da je imel Welles razgovore s Hitlerjem, von Ribbentropom, Goeringom, Hessom in dr. Schachtom. Toda razgovori so dokazali, da Nemčija ne namerava spremeniti svojih mirovnih ciljev, ki so nam že znani. Welles je dobil vtis, da se Nemčija pripravlja na dolgo vojno. Hitler je govoril glavno o življenjskem prostoru

in zlasti o Češki in Poljski, ki sta nemški domeni.

Posledice razgovorov se bodo pokazale tudi v tem, če se bosta nemški in ameriški poslanik vrnila na svoji mesti.

Amerika se neugodno izraža o Švediji, o kateri pravi, da ima pripravljeno bodalo za Anglijo.

Angleška diplomacija se silno trudi, da odvrne nevtralne države od podpiranja Nemčije s potrebščini. Sama kupuje blago in surovine. V Ameriki se pa boje, kar priznava tudi Nemčija in Anglija, da obstoja nevarnost, da se vojna razširi na severu in na bližnjem vzhodu. Ta nevarnost je vsak dan večja, ker blokada in pomorska vojna nista dovolj učinkoviti.

Nejasno je, kakšen bo zaključek Wellesovega obiska in kakšne vtise bo dobil o Evropi. Ali eno je gotovo. Amerika je bogata produkcijska država. Amerika ima tudi v Evropi mnogo investicij. Želi tudi, da v Evropi ostane zanj trg tudi v bodoče. Zaraditega v glavnem je nje interes za Evropo. V svetovni vojni je posegala v vojno šele kasneje. Tudi sedaj so njeni kapitalistični interesi še bolj na tehnični. Zato se ne bomo čudili, če bodo Wellesovi predlogi odločno vplivali na spremembo dosedanje ameriške evropske politike.

RUŠE

Občni zbor Splošne delavske strokovne zveze. V torek, dne 5. t. m. se je vršil redni letni občni zbor tukajšnje podružnice SDSZ, ki je bil razmeroma dobro obiskan. Občni zbor je odvil in vodil predsednik S. Stanek, ki je podal izčrpano poročilo o delovanju organizacije, ki je minulo leto vodila dve mezdni gibanji, ki sta bili uspešno zaključeni. Tudi vodstvo tovarne za dušik je pokazalo razumevanje za upravičene zahteve delavstva. Organizacija je izvršila 28 intervencij, od katerih jih je bilo 19 uspešnih. Podal je tudi poročilo o tovarniškem podpornem fondu. Iz tajniškega poročila, ki ga je podal S. Angel je bilo razvidno, da je podružnica SDSZ sklicala številne sestanke, predavanja in seje ter vršila agitacijsko delo med tukajšnjim delavstvom. Blagajniško poročilo je podal S. Kupčič, ki je 14 let v polno zadovoljstvo članstva upravlja to funkcijo. Na predlog nadzorstva je bila odboru soglasno podeljena razrešnica, nakar so se vršile volitve novega odbora in so bili izvoljeni povečini dosedanjí odborniki s S. Stanekom na čelu. Z ozirom na to, da se vsled naraščajoče draginje razmere z dneva v dan poslabšujejo, bo novi odbor skušal poživiti delovanje organizacije in zlasti tudi organizirati delavstvo. O nalogah org. in splošnem položaju delavstva je govoril S. Čeh iz Maribora, ki je prav tako pozval delavce, da se oklenejo svoje strokovne organizacije, ker le na ta način bodo lahko uspešno branili svoje interese. V debato je posegel tudi S. Janko Priček in drugi sodruzi, ki so vsi naglašali pomen strokovne organizacije, delavskega tiska itd., nakar je S. Stanek zaključil lepo uspeli občni zbor.

SV. LOVRENC NA POHORJU

Kovinarji se dramijo. Zavednost med kovinarji narašča, kar priča lepo število (28) novih članov, ki so se v zadnjem času včlanili v svojo razredno strokovno organizacijo SMRJ. Želeli bi bilo, da se včlanijo še ostali, ki še vedno stojijo ob strani in čakajo na zboljšanje svojega položaja, ne da bi se jim bilo treba zato boriti. Celo govorniki ZZD so na občnem zboru, ki se je vršil dne 3. t. m. v društvenem domu povdarjali, da je neorganiziran delavec izdajalec svojega stanu in da hoče znižati je plač itd., kar je menda ganilo tudi naše kovinarje, da so se v tako lepem številu včlanili v našo organizacijo. Kovinarji, le tako naprej, pokažite svojo zavednost in solidarnost in uspehi ne bodo izostali. Rušilec naše skupnosti pa povemo, da so vsa njihova prizadevanja, zlasti tudi vabljenje na njihove sestanke, zaman, ker mi že vemo kam spada. — Družnost! — Kovinar.

Poravnajte naročnino. Vabimo vse prizadete naročnike, da storijo svojo dolžnost do svojega lista »Delavske Politike« in vsak mesec sproti poravnajo naročnino. — Poverjenik.

PTUJ

Uprizoritev igre »Voda s planine«, s katero je v nedeljo gostoval pri nas dramatičen odsek »Vzajemnosti« iz Pobrežja, je privabila lepo število našega delavstva, ki je napolnilo dvorano. Igralci so dobro rešili svoje vloge in jim je občinstvo navdušeno ploskalo. Ko se jim zahvaljujemo za trud, želimo, da bi nas spet obiskali. — Družnost!

Smrt dobrega sodruga. Pretekli mesec je preminil na Bregu v starosti 31 let S. Rogina Jakob z Brega. Podlegel je proletarski bolezni

jetiki. Mnogo let je bil zaposlen v »Petoviji«. Kot zaveden delavec je bil član delavske kulturne in strokovne organizacije. Pogreba se je rdečilo veliko število prijateljev in znancev. Naj mu bo ohranjen lep spomin, žalujoci ženi in hčerki naše iskreno sožalje!

Razno

V Celovcu kaznovan radi poslušanja radia. DNB javlja zopet celo vrsto slučajev kaznovanja radi poslušanja inozemskih radiopostaj. Tako sta bila v Celovcu obsojena 59 letni Gregor Bizai (Bizaj)? in 44 letni Aleksander Kluper na ječo 3 in pol leta. Bizai je pregovoril Kluperja v njegovem stanovanju, da je poiskal strassburško postajo (Francija) in sta skupaj s Kluperjem poslušala ta poročila in iste še naprej pripovedovala. Izjemno sodišče v Hamburgu je radi istega delikta obsodilo 55 letnega Ferdinanda Reimerja in 50 letnega Ernesta Reimerja na 5 let ječe, ter Ernesta Dena na 1 in pol leta ječe, ker so več tednov poslušali tuje postaje in se pri tem zabavali. — Posebno sodišče v Frankfurtu je obsodilo 37 letnega P. Kriegera na ječo 4 let, ker je minulo leto večkrat poslušal tuje radiopostaje v nemščini, čeprav ga je svakinja pred tem svarila. — Posebno sodišče v Weimarju je obsodilo na 2 in pol leta Arturja Nensitila, ki je poslušal luxemburško in strassburško postajo v nemškem jeziku ter poročila razširjal med tovariši pri delu. — V Kielu je bil obsojen 33 letni Karl Kunter radi poslušanja tuje radiopostaje na 2 in pol leta ječe, ker je še razen tega širil hujskaške vesti.

Delavstvo, zaposleno v nemški oboroževalni industriji, mora prisilno varčevati. V vseh velikih oboroževalnih industrijskih obratih zapadne Nemčije je že od decembra naprej vpeljano prisilno varčevanje. Vsak delavec mora v določenem času prihraniti polovico prejemkov enega dneva. Ta denar mora vsako podjetje odtegniti delavčevi mezdi ter ga naložiti v »Nemško gospodarsko banko«. Vsak delavec ima tam na svoje ime konto, ki pa ima pripombo: do nadaljnjega zaprt. Nalog za varčevanje je dala »Nemška delovna fronta« (DAF). (»Republikaner«.)

NARODNO GLEDALIŠČE V MARIBORU

Cvetko Golar: Vdova Rošinka.

Golar, ta samonikli pesnik, bi zaslužil boljše literarno usodo, saj je krivica zanj, da ga pozna povprečni slovenski človek samo po njegovi »Vdovi Rošinki« in ne po njegovih vedrih pesmih, duhtečih povestih in prelestnih pravljicah. »Vdova Rošinka« pa je v literarnem smislu slabo delo, zgrešeno že v svoji umetniški in etični zasnovi, saj je vse dogajanje oprto na smešenje človekovega notranjega dostojanstva. Nič boljši ni dramaturški okvir igre; skozi vsa tri dejanja se vali zgodbica o omlednih dvogovorih do posili konca. Ker pa opleta igra z ardušarstvom in juhejstvom, z avbo in kamizolo, rožmarinom in harmoniko, po znanem napevu »Oj, lepo je res na deželi«, lahko nehoti zavede gledalca, da bo videl v nej čisto in pristno narodno igro, ko je v resnici samo nerodna karikatura slovenskega kmečkega življenja. — V spretni režiji gosp. Kosiča je šla »Vdova Rošinka« gladko preko mariborskega odra in vsi sodelujoči (g. Zakrajškova, g. Skrbinek, g. Kosič in ostali) so vliili posameznim osebam mnogo življenja. Najbolj v dobro pa lahko štejemo predstavi dejstvo, da je z njo Maribor proslavil 60 letnico Cvetka Golarja. S.

Mariborski privatni nameščenci za izboljšanje svojega položaja

Občni zbor Zveze privatnih nameščencev

V torek, dne 5. t. m. se je vršil v restavraciji »Novi svet« občni zbor tukajšnje podružnice Zveze privatnih nameščencev Jugoslavije. Občnega zbora se je udeležilo precejšnje število članov, vendar bi z ozirom na važnost tega občnega zbora bilo želeli, da bi se ga bili udeležili vsi člani. Pomočniški odbor je zastopal tov. Vrisk. Predsednik podružnice tov. Petejan je po otvoritvi podal izčrpano poročilo o delovanju te važne nameščenske organizacije, ki je bilo minulo leto zelo živahno. Radi naraščajoče draginje je organizacija podvzela več akcij in sklicala dve protestni zborovanji, na katerih so nameščenci zahtevali zvišanje prejemkov in so deloma tudi uspeli. Med tem je izšla uredba o minimalnih plačah, ki predvideva najnižjo plačo din 900 za trgovske nameščence, din 1000 pa za ostale privatne nameščence. S to uredbi se bo vsaj nekoliko zboljšal mizerni položaj zlasti trgovskih nameščencev na podeželju. Organizacija je podvzela mnogo korakov tudi za razširjenje pokojninskega zavarovanja, žal, da se ministar ni poslužil pooblastila v celoti in razširil pokojninsko zavarovanje tudi na trgovske nameščence, pač pa so odšli obvezno zavarovani tudi zobotehniki in preizkušeni strojniki. V tej borbi je organizacijo podpiral tudi lokalni tisk itd. Tajniško poročilo je podal tov. Vidovič, ki je zlasti govoril o socialnopolitičnih zahtevah privatnih nameščencev in s tem v zvezi opozoril, da grozi tako delavcem, kakor tudi nameščencem zlasti v industriji

brezposelnost radi pomanjkanja surovin in nepetega mednarodnega položaja. Vprašanje brezposelnega zavarovanja je treba torej nujno urediti. V socialne institucije se naj razpišejo takoj volitve, to velja zlasti tudi za socialno zavarovanje, šele izvoljeni predstavniki pa naj bi se nato bavili z reorganizacijo in eventualno parcelacijo te institucije. Končno je še poročal o delovanju protidraginjskega odbora v Mariboru.

Sledilo je blagajniško poročilo tov. Novaka, ki je poročal o dohodkih in izdatkih organizacije, iz česar je bilo razvidno, da je izplačala organizacija 17.000 din brezposelnih podpor tekom lanskega leta. Na nadzorstvo je poročal tov. Jelen, ki je predlagal tudi razrešnico staremu odboru. Vsa poročila so bila soglasno odobrena. Pri volitvah novega odbora so bili izvoljeni po večini dosedanjí odborniki s tov. Petejanom kot predsednikom in tov. Domitrom kot podpredsednikom na čelu. Za delegata na kongres zveze, ki se bo vršil o veliki noči v Zagrebu, sta bila izvoljena tov. Petejan in Novak. Ker bo kongres razpravljal zlasti tudi o reorganizaciji zveze, je občni zbor določil tudi smernice, ki jih bosta zastopala delegata na kongresu, zlasti glede avtonomije slovenske podzveze itd. Ob zaključku se je še razpravljalo o akciji, ki naj bi jo organizacija podvzela skupno s Pomočniškim odborom za postavitev doma privatnih nameščencev na Pohorju ali Kozjaku.

JESENICE

Pogajanja za draginjsko doklado jeseniškemu delavstvu potekajo brezuspešno in tovarna KID odklanja vsak dodatek. Pravi, da se je povprečna mezda od septembra 1939 že sama po sebi povišala za več kakor pa je narasla draginja, merjeno po indeksu tovarniške »Kaste«, ki prodaja blago ceneje kakor ga kupi. Delavski zaupniki so ugotavljali, da mezde kot take niso porasle, porasli so samo akordi, ker se je več delalo, drugega pa nič. Tega porasta akordov pa je bila deležna komaj polovica delavstva KID, ostala polovica pa ne. KID kljub temu ne privoli v draginjsko doklado. Delavske strokovne organizacije pripravljajo zdaj nove predloge za rešitev tega perečega vprašanja.

Zvočni kino Radio predvaja v nedeljo ob 3. uri pop. in 8. uri zvečer velefilm po drami M. Gorkega »Na dnu« z J. Gabrilom v glavni vlogi. V soboto in ponedeljek ob 8. uri zvečer pa predvajamo špijanski film »Volkovi špijonaže«. Med dodatki tudi Univerzum zvočni tednik. — Sledi »Greh mladosti«.

Iz češke

Sijajen uspeh novega filma. Poročali smo že, da so Čehi izdelali nov film iz življenja umrlega skladatelja Kmocha iz Kolina, v katerega so vpleli čez 50 čeških narodnih pesmi. Film se imenuje »To je bil češki muzikant« in je dosegel velikanski uspeh. Samo v Pragi ga je že videlo 125.000 oseb, to je vsak osmi Pražan. Tri praška kina ga predvajajo že v četrti teden, a istočasno se še reprize v 11. praških kinih, kar se ni zgodilo doslej še pri nobenem filmu. Skoraj vse predstave so bile razprodane. Enak uspeh ima film tudi na deželi, kar vse kaže, da se Čehi v teh razmerah tudi pri filmih

oklegajo bodrila iz preteklosti svojih duševnih voditeljev.

Preskrba z jajci. Centrala za mast, moko in jajca v Protektoratu javlja, da vsled prekinitve dovoza ni več mogoče oddajati konzumentom niti eno jajce na 14 dni in zato do nadaljnjega tudi ne veljajo odrezki nakaznic za jajca.

Nemška dekleta na Češko. V četrtek, dne 29. februarja se je peljala skozi Praško skupina 60 deklet-delavk (Arbeitsmaden) iz Saške na potu v Jihlavo, kjer bodo nastopile službo v taboru »Deutsch-Giesshübel«. Skupina se je kratko zadržala na kolodvoru. Tekom pomladi bo prišlo še več skupin takšnih delavk, ki bodo dodeljene drugim taborom nemške »Arbeitsfronte« za žensko mladino v Protektoratu (ČTK). V Nemčijo pa je odšlo sedaj 100.000 čeških delavcev in delavk.

Pražani in zimska pomoč. Švicarski dnevnik »Thurgauer Arbeiterzeitung« piše: »Ker v Prazi takozvana zimska pomoč, ki jo organizira nemška vlada, ne dobiva skoro nikakih prostovoljnih prispevkov od češkega prebivalstva, so oblastva odločila, da naj zapade ob določenih dnevih ves izkupiček praškega tramvaja v korist zimske pomoči«.

Velika zbirka nemške policije. Komanda nemške policije pri uradu rajhovskega protektorata v Prazi javlja, da je vrgla zbirka za vojno zimsko pomoč pri »Dnevu nemške policije« v Protektoratu odlično vsoto — 1.282.357 Kron. Policisti so prispevke zbirali po ulicah in hišah.

Sušmarska trgovina cvete. Praška policija je te dni izvedla racijo za osebami, ki prodajajo po hišah blago in je samo v eni gostilni aretirala 35 oseb, ki so bile takoj kaznovane radi prepovedanega trgovanja z blagom po hišah, ker je v trgovinah treba imeti karte za blago.

Delavski pravni svetovalec

Skrb za nezakonske otroke (Rajhenburg)

Vprašanje: Imam dva nezakonska otoka, od katerih oskrbujem enega od rojstva skozi 5 let, a drugega imam nezakonska mati sama. Hotela sva se sedaj poročiti, a nevesta se naenkrat izgovarja, da noče iti na skupno stanovanje radi mojih staršev. Ali bo smela ona vzeti otroka, čeprav sem jaz pripravljen jo poročiti?

Odgovor: Po zakonu ima sicer nezakonska mati prvenstveno pravico, da sama vzgaja otroka. Če pa Vam je otroka prinesla že v starosti 14 dni in ste Vi za njega skozi 5 let lepo skrbeli, Vam bo najbrž sodišče še naprej prisodilo vzgojo in oskrbo otroka. Višino preživnine odmerja sodišče po svojem prostem prevdaru od slučaja do slučaja in se pri tem ozira na potrebnost otroka ter premoženjske razmere in obveznosti nezakonskega očeta.

Zakaj je zaostala invalidnina? (Prevalje)

Finančna direkcija v Ljubljani, ki izplačuje invalidnino bivšim vojakom, je za letos že izčrpala celo vsoto, ki ji je bila dana na razpolago od finančnega ministrstva. Radi tega so ostali že 2 meseca na dolgu vsem vojnim invalidom v naši banovini. Prosili so sedaj pri finančnem ministru za nadaljnji kredit. Ko ga bodo dobili, bodo invalidom zopet nakazovali denar, tudi za zaostale mesece.

Za potovanje

Ročne kovčge, nahrbtnike, listnice, denarnice, nogometne žoge, gamaše itd. priproča

Ivan Kravos, Maribor
Aleksandrova c. 13

Telef. 22-07

Pismeni odgovor (Tržič)

Pismeno na vprašanja redoma ne odgovarjamo, ker je naš pravni svetovalec namenjen pred vsem našim naročnikom, da se iz njega učijo in si širijo svoje duševno obzorje. Tega pravila se držimo tudi radi tega, ker nas tiskanje pravnega svetovalca itak zelo mnogo stane. Če pa Vi pošljete za pismeni odgovor samo znanke din 1,50, bi Vam morali mi plačati in kupiti še kuverto in papir, kar pa že tudi stane din 1.— in če bi se taki slučajji ponavljali, bi si naložila »Delavska Politika« novo veliko denarno breme, za kar nimamo nobenega kritja, ker izdajamo list samo s skromno naročnino, ki je ostala pri din 10.— mesečno, čeprav smo izdajo pomnožili na 3 krat tedensko. Ta odgovor velja v ravnanje tudi drugim našim naročnikom, ki se naj zavedajo, da moramo pri našem delavskem listu zlasti z ozirom na naraščajočo podražitev papirja in drugo štediti z denarjem.

Rudarsko zavarovanje — odškodnina za pretep (Zebukovca)

Poslali ste nam 2 obširni vprašanji, a naročnino ste plačali zadnjič meseca decembra. Ko boste poravnali zaostanek, dobite odgovor.

Prodajam potujoči stanovanjski voz v popolnoma dobrem stanju, velikost 2 × 4-50 m, cena 5.000 din. Naslov v upravi.

Bučno olje,
vedno sveže in dobro, nudi Tovarna bučnega olja, Maribor, Taborska ulica 7